

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minder hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Bankhitel mint gazdahitel.

(n.) Nyáron port vernek az oly kérdések is, melyekkel egyébként alig törődik valaki.

Igy az országos gazdasági egyesület nagy-érdemű elnökének egy nagyon általánosan tartott nyilatkozata az osztrák-magyar-bank iránt a gazdák által támasztható igényekről s a pénzügyminiszter erre vonatkozó megjegyzése, megszólaltatta pro et contra a napi sajtónak csaknem minden organumát.

Igen örvendünk rajta, hogy habár ily incidentális módon, a közvéleménynek alkalma van azzal a nagy kérdéssel foglalkozni, a mely mezőgazdasági haladásunknak egyik igen nagy, ez idő szerint talán legnagyobb akadálya, — a mezőgazdasági hitel kérdésével.

Az ügy különös alakban lett fölvetve. Át-olvasva az összes színre került véleménynyilvánításokat, ezekről a következő impressiókat nyertük.

Az osztrák-magyar-bank jelzáloghitel nyújtásával általában meglehetően elégedve. A záloglevelek jól kelnek, a törlesztés nem terhes, a kölcsönszerzés azonban nehézkes.

Aláírjuk. Az utóbbira még azt is megjegyezzük, hogy épen olyan, mint a többi jelzálogüzlettel foglalkozó intézeteké.

A váltóhitel azonban elégtelen a sajtó némely organumai szerint. A bank több pénzt kell hogy bocsásson a magyar gazdák rövid időtartamu hitel igényeinek kielégítésére.

Nem tudjuk fölfogni, hogy mily összefüggésben áll ez az utóbbi követelmény mezőgazdasági hitelünk bajaival.

E bajok, nézetünk szerint, két okban gyökereznek.

A jelzáloghitel nálunk elégtelen és nem áll arányban a földbirtok mai értékével.

Azért, mert a kataszterileg kimutatott tiszta jövedelem után ma már a birtok értékét túl alacsonyan lehet becsülni csak is.

Ha pedig a birtokos nem ez alapon kéri a hitelt, a becslés annyi idővesztéssel, költséggel és fáradsággal jár, hogy inkább csak egy részét fedezi a birtokos hitelszükségletének az olcsó jelzáloghitellel.

A többit pedig kapja magántőkéstől drágán és második helyen való betáblázásra.

A mi a magántőkésnek elég biztosíték, az elég lehet egy pár pénzintézetnek is. Mezőgazda-

sági hitelünk egyik főbaja tehát akkor lesz orvosolva, ha a hitel ezen ágát kultiváló intézetek ezt a másodhitelműletnek nevezhető üzletet is fölkarolják a tiszta s a törvény által kötött záloglevél-kölcsönökön túl.

Hazánkban annyi ilyen másodhelyi drága kölcsön lenne a legszolidább alapon méltányos kölcsönné konvertálható, hogy az illető birtokosok mellett az illető hitelező intézet nyeresége is a legszebb lenne, — eltekintve az új hitelműveletekről.

A mi a rövid lejáratú, forgalmi célra igénybe vett hitelt illeti, nem értjük, hogy lehet ezt központilag szanálni. Mi haszna van abból Fekete András ungi birtokosnak, a második, harmadik és ezredik messze vidéki középirtokosnak, a kisbirtokosról nem is szólva, ha a budapesti bankban egy pár millióval több áll rendelkezésre? Semmi.

Ily módon a váltócenzura csak tapogatódózat, tehát a legrigorozusabb lesz. Az országos nevű nagyirtokos most is kap pénzt, a hol akar.

A mezőgazdasági rövid lejáratú hitel mai bajait, a drágaságot és elégtelenséget, csak a pénzforrások decentralizálásával lehet orvosolni.

Ezt pedig a szövetkezeti törvény célozza.

A szövetkezeteket kell aztán táplálni minden központi intézetnek; itt teljesen okszerű a követelődés az osztrák-magyar-bankkal szemben is.

Könnyen és olcsón csak oly intézet ad személyi hitelt pénzt, a mely működési körének jó formán minden személyét ismeri, s mely a hitelnyújtást az illetőknek viszonyaihoz tudja alkalmazni és mely nem kénytelen az osztalék növelése miatt uszorával határos drágán adni a pénzt.

E követelményeknek csak a mezőgazdasági hitelszövetkezetek által lesz elég téve.

Az óvodaügy érdekében.

Városunk azzal vélte megtenni az első lépést a kisdédóvók felállításához, hogy a 3—6 éves kisdédeket összeíratta. Amint tudjuk, ezen összeírás már a magas kormánytól vissza is érkezett és ki is adatott a tanulmányozás végett a városi tanügyi bizottságnak, hogy mikor kerül onnan ki? ezt nem kutatjuk, hanem ehelyett elmondjuk saját nézetünket a felállítandó kisdédóvók érdekében.

Városunkban ez idő szerint három óvoda létezik; egy róm. kath. magyar, a Miasszonyunkról nevezett tiszteletdönének vezetése alatt, melynek fenntartását a magyar róm. kath. nőegylet egy 4000 frtos alapítvánnyal biztosította, kikötvén magának 30 vagy 40 szegény kisdéd

számára ingyenes helyet. Az izraelita hitközség is tart fen egy óvodát, hol azonban a növendékek beiratási díj fejében 1 frt 20 krt és havi díj fejében 1 frtot tartoznak fizetni. A harmadik óvodát a szerb nőegylet tartja fen, szintén 1 frt havidíj fizetetik. A fentiekből tehát világosan láthatjuk, hogy létező óvodáink magánjellegűek s így bár nyilvánosak, de a kényszeróvodai címet nem viselik magukon, mivel csakis havidíj fizetése mellett látogathatják azt a kisdédek.

Azt is tudjuk, hogy míg a róm. kath. és izraelita kisdédóvodaiban a tanítási nyelv a magyar, addig a szerb óvodában a főszólt a szerb nyelvre fektetetik és csak kevés gond fordítatik a magyar nyelvre. Hogy ez utóbbi eljárás a kisdédóvó törvénnyel homlokegyenest áll, ez bizonyos és éppen ezért kell a kényszeróvodákat felállítanunk és beléjük magyar érzelmű, oly magyar honleányokat helyeznünk óvónóknak, a kik a magyar nyelven kívül a városunkban divó bunyevác, szerb és német nyelveket is beszélnek, hogy így a gyermekekkel érintkezve, azokat hazánk nyelvére és szeretetére az előirt módon minél alaposabban oktathassák.

Részünkön városunkban egyelőre három nyilvános óvodát vélünk még ez évben felállítandónak és pedig a szelencse, a bánát és cservenka külvárosokban; az izr. és szerb óvodát pedig némi szubvencióval vélünk a szegény gyermekek részére nyilvánossá tétetni.

A külvárosi óvodáknak nem kívánunk fényes palotákat, megelégszünk egy egészséges magánbérházzal is, mit az egyes városrészekben könnyű szerével találhatunk; persze az óvodai helyiség mellett kell az óvónó lakásának is lenni, mivel ezt a törvény is így rendeli el. A szelencse külvárosban a róm. kath. elemi iskola épületében, jobb oldalt egy kis átalakítással lehetne óvodai helyiséget létesíteni és még elegendő lakás maradna az óvónó részére is. Ezen össz lakásért a róm. kath. iskolaszék ez idő szerint 180 frt házbért huz. Persze ez iránt érintkezésbe kellene jönni a hitfelekezet kegyuraságával. Azonban a mondott városrészek bármelyikében is 200 frtért kaphatunk olyan lakást, mely az óvodának és az óvónói lakásnak megfelel; csak egy kis körültekintés kell hozzá, hisz ép most jön a lakás felvételi idő.

Lássuk már most, mibe kerülne a három felállítandó óvoda költsége?

A kisdédóvó törvény szab. kir. városokban az óvónóknak 400 frt évi fizetést, szabad lakást és fűtést biztosít; az óvónó mellé alkalmazandó dada fizetése 180 frt. Az óvodai helyiség és óvónói lakás fűtéséhez négy öl fa elegendő. Az óvoda felszerelésére számítunk 150 frtot, mely összeg azonban egyszer s mindenkor volna: lakbér a legszigorubb esetben 250 frt, kisdédóvónói fizetés 400 frt, dada 180 frt, fűtőanyag 4 öl fa, a 15 frt, 60 frt, összesen 890 frt; tehát a három óvoda évi fenntartása 2670 frtba kerülne.

Fedeztetül szolgálhat a kisdédóvodai törvényben kimondott 3% pótdadó. Tudtunkkal városunk egyenes adója körülbelül 180,000 frt, ennek 3% pótdadója kitesz 5400 frtot. Ha tehát a három óvoda felszerelése 500 frtba kerülne, ugy a tényleges kiadás az első évben tenne 3170 vagy kerek számban 3200 frtot, maradna

A „BÁCSKA“ tárcája.

Álom.

Hazug esaló tehát az álom, mit
Sovárgó lelkünk vágya fest,
— Ha csillagfényben ég a kék zenith
S leszáll a szender-keltő est.
Hazug a kép, mit ott élünkbe
Rajzol bábujos képzelet . . .
És mégis hittél csügg a dörve
Bóhó szív rajta, ha szeret.

Mig álmodt lát a szív, örül, remél
S önző bizalma végtelen,
Ha álma jó, csupán csak annak ál,
Mig ábrad egy szép reggelen.
S az ábradás bár ösztöretörje,
Szívünk azért csak oklatan:
Bár intő emlékek áll mögötte, —
Ujból remél, ha — álma van!

Erdélyi Zoltán.

BANDI TÖNKRETÉTELE.

A feleségem azzal állt elő, hogy baj van. Rosszat sejtít.

Csak ugy félszemmel néztem reá, mert tudtam jól, már neki a természetete a rosszat sejtítés. Hanem megkérdeztem tőle, hogy miféle tárgyban és miféle alapon sejtíti azt a rosszat.

Igen komoly képet vágott és így szólt:

— Azt hiszem, hogy a Bandi tönkre van téve.

A másik szememmel is ránéztem és kezdtem érdeklődni a sejtelmé iránt.

Az ördögbe is, az a bizonyos Bandi az én tizenöt éves kamasz fiam, a ki az utóbbi időben nagyokat sóhajtott és olyan koplalási kurára adta magát, mintha a gyomrának lett volna valami baja.

— Ki mondta? A doktor mondta? kérdeztem gyorsan.

— Dehogyan mondta, hanem én ugy sejtítem.

Jobban megnéztem az asszonyt és megnyugodtam. Látszott az ábrázatán, hogy valami nagyon nincs megijedve, s ugy mindjárt tudtam, hogy a Bandi tönkre-tétele az aggodalomra nem ad nagy okot.

— Hát hogy van tönkretéve?

A feleségem erre elkezdte beszélni, hogy a fiunk már nincsen semmije. Oda van a három águ penecilus, a pénztárca, az a zseborá, a mely egy esztendő alatt husz esztendőt mutat, a talmi lánca, a diszkótésű könyvek minden darabja, a lombfűrészt teljes felszereléssel, meg minden más tárgy, a mit névnapjára, születésnapjára meg más alkalommal prezentbe kapott. Oda van a kis takarékpénztár is mindenesztől.

Az nap este, mikor a feleségem a sejtelmével előállott, így szóltam Bandihoz:

— Add ide csak a penecilusodat. A magamét nem lelem sehoh.

Bandi legelőször is elvörösödött és csak azután kezdte sorba tapogatni a zsebeit a penecilus után. Láttam a kérést, hogy csupa formáságból keresi a kért eszközt, tudva jól előre, hogy nem találja meg. Ki is bökte később, hogy nem találja, és nem is tudja elgondolni, hogy hol lehet.

A feleségem oda hunyorított hozzám, és mintegy azt kérdezte ezzel, hogy mit szölok a sejtelméhez?

Nem szóltam semmit, hanem elkezdtem vallatni a Bandit. Kissé közel hajoltam hozzá s a pipaszárat veszedelmesen kezdtem tartani, hogy meglegyen a kellő hatás.

Az én kamasz fiam első sorban ki akarta vágni magát s olyan hazugságokat produkált, hogy kezdtem

respektálni a fantáziáját. Ha arra adja valaha a fejét, hogy író legyen, még sokra viheti. Hanem hát ezuttal arról volt szó, hogy hol van a penecilus, meg a többi.

Miután szigoruan fogtam a dolgot és miután a pipaszárnak mint vallató eszköznek jól ismerte a tulajdonságát, bevallott mindent.

Atkozottul furcsa egy hatást tett ez a vallomása.

Az anyja elsápadt, remegett, majdnem hogy hanyatt esett; én pedig csak ugy dültem a nevetéstől. A feleségem kétségbeesett a Bandi jövője, természetete miatt; én pedig simogattam a bajuszomat és az alatt dörmögtem, hogy az apja fia.

Hát a Bandi tönkrejutásának ez volt a története.

A tánciskolában, a hol a négyest, meg a finom modort igyekezett megtanulni, a Vödörösék Böske nevű leányába szeretett bele. Életerős, tömzsi kis perszóna volt ez a Böske, a ki nem annyira lebegett, suhant, mint inkább gurult. És noha már ennél fogva sem tartozhatott ama légi alakok sorába, amelyekről a fiatal szívek regényes érzelmeik között álmodozni szoktak, az én fiam mindazonáltal bizonyos légies szerelemmel vette körül. Köpöcs, csöpp alakját az ő fantáziája megnyújtotta; majdnem kicsattanó vörös arcát ngyanazon fantáziája halványassággal vontta be, ugy hogy a fiam bizonyára még csudálkozott is azon, hogy a légben föl nem olvad, vagy hogy egy-egy nagyobb, rászálló hópehely nem olvasztja el.

Ennek az ideálnak, ennek a szerelemtárgynak volt egy bátyja, a kit Jósának hívtak és a ki épen olyan idős volt, mint az én Bandi fiam. De sokkal józanabb, mert neki semmiféle Böske iránt sem támadtak érzelmei. Önző, ravasz, kapzsi egy fickó volt ez a Jóska, a ki a Bandi fiam helyzetével gonoszul visszaélt. A Bandi ugyanis a barátság-fogadás egy örült pillanatában, kamaszszerelemének magasztos fölhevülésében az ő baráti szívébe tétéményezte le a titkát. Megsngta Jósának, hogy Böske huga ő általa szeretve van; megmutatta neki ama naplót, amit Böske iránt érzett szerelme első percétől kezdve vezetett és felolvasott neki ebből egy néhány részletet. És megmutatott ennek a furfangos Jósának még más egyebet is. Egy darab piros papi-

még 2200 frt feleslegünk, melyből a többi óvodákat is oly nyilvános jellegűekké tehetnők, minő a róm. kath. Az izraeliták, a mint biztos kútforrásból tudjuk, készek volnának az óvónői fizetésért, tehát 400 frt-ért óvodájukat a városnak átengedni; így tehát ezen felsővárosi óvoda is nyilvános jellegűvé vagy kényszeróvodává lenne tehető.

Ennit véltünk egyelőre az óvodák érdekében elmondandónak, mit is az intéző körök szíves figyelmébe ajánlunk, megszívlelés végett.

Tanügybarát.

Helyi és megyei hírek.

Kinevezés. A király öfelsége ifj. Keömlly Pál szentendrei kir. járásbírói albirót az újvidéki kir. törvényszékhez bírónak nevezte ki.

Áthelyezések. Karkecz Alajos, a szabadkai szent ferencendi zárda főnöke, a szolnoki plébániára és Kuluncsits Jessze, zárdatag, ugyancsak Szabadkáról Vácra helyeztetett át.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Balajthai Ilona szabadkai állami tanítónőképzőjei segéd-tanítónőt ugyanezen intézethez rendes tanítónővé nevezte ki.

Az új-verbázi algymnázium pártfogósága. f. évi aug. hó 7-én délutáni 3 órakor rendes közgyűlést tart, melyre a t. c. pártfogók tisztelettel meghívottak.

Katonai hírek. Háziezredünknek helyben állomásozó zászlóaljja — mint már egy ízben megemlítettük — helyet cserél az ezrednek egyik Budapesten állomásozó zászlóaljával. Most kezd meg az ezred nagygyakorlatait s zászlóaljunk hétfőn (aug. 1.) reggeli 2 óra 1 perckor indult el Dvorzsák őrnagy parancsnoksága mellett külön vonaton Budapest felé, ahol együtt végzi gyakorlatait az ezred másik három zászlóaljával s majd résztvesz a pécsi királygyakorlatokon is. A gyakorlatok után rögtön Budapesten marad s jön helyébe Zomborba másik zászlóalj.

Gyakorlatok. A honvédtartalékos legénység e hó 19-én vonul be 35 napi gyakorlatra. A mint már említettük nálunk egy egész dandár lesz összpontosulva s a dandárgyakorlatok befejezése után, melyek sziget-szentmiklósi Bakonyi Károly ezredes parancsnoksága alatt tartatnak, a pécsi királygyakorlatokra megy a csapat. A honvédekredek a közös hadseregbeli hadtest-bez beosztva vonulnak be a slavoniai Dolnemibeljácig. Itt végződnek a király jelenlétében szeptember 22-én a nagygyakorlatok. A közöshadseregbeli és honvédségi egyes gyakorlatokhoz, melyek Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnok vezetése alatt folynak le, a következő honvéd csapatok hivattak be: az 5-ik szegedi, a 6-ik szabadkai, a 17-ik székesfehérvári, a 18-ik soproni, a 20-ik nagy-kanizsai, a 25-ik zágrábi, a 26-ik károlyvárosi, a 27-ik belvárosi, a 28-ik vinkovcei, a 19-ik pécsi gyalogezredek, a 4-ik kecskeméti, a 7-ik pécsi, a 10-ik varasdinai huszárezredek. Összesen 635 tiszt, 20,300 honvéd, 3465 ló.

Kenderáztató. Gróf Chottek futtakai uradalmi igazgatósága nagyszabású kenderáztató telepet szándékozik létesíteni az Irmova pusztán s ez ügyben már folyamodott az engedély megadásáért is.

Ügyvédek érkekezete. Említettük egy ízben, hogy Győrött országos jellegű ügyvédi érkekezlet terveznek aug. 15-én s következő napjain. Ez ügyben a szabadkai ügyvédi kamara most a következőket teszi közzé: A szabadkai ügyvédi kamara választmánya felhívja e kamara tektes tagjait, hogy a köztudomásulag Győrött, folyó évi aug. hó 13, 14 és 15. napjain tartandó ügyvédi érkekezleten saját költségén ki volna hajlandó résztvenni, és felkéri ezen tagját, hogy eme szándékát a kamara választmányánál legkésőbb f. évi aug. hó 3-ig bejelenteni szíves legyen. Szabadkán, 1892. évi július hó 27-én. Kiadta Paukovich Andor, titkár.

Jubileum. A zombori polgári kaszinó egyesület fennállásának 25-ik évfordulója alkalmából 1892. évi augusztus hó 20-án, saját helyiségében, a kaszinó-egyleti dalárda közreműködésével ünnepélyt rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja. Az ünnepély részletei: 1. Délelőtt 11 órakor dísz közgyűlés a következő tárgysorozattal: a) Szózat, Egressy Bónitól, előadja

a kaszinó-egyleti dalárda; b) Ünnepi beszéd, mondja Schmausz Endre, kaszinó-egyleti elnök; c) A polgári kaszinó egyesület története, írta dr. Kollár Győző, egyleti jegyző; d) Hymusz, Erkel Ferentől, előadja a kaszinó-egyleti dalárda. 2. Délután 3 órakor tekéző-verseny 3. Este 1/2 8 órakor társasvacsora a kerthelyiségben. 4. Vacsora után táncestély. A társasvacsora és táncestélyre szóló belépő jegyek személyenként 1 frt 50 kr-ával 1892. évi augusztus hó 18-ig Sztrilich Zsigmond, Heindlhofer Róbert, Mayer és Thum urak kereskedésében előre váltbatók.

O-Szivacról írjak: Folyó évi július hó 23-án Ó Szivac fiatalága műkedvelői előadást adott, mely előadás ritka sikerénél fogva említésre méltó. Színrekerült: „Virágfakadás“ és „A végrehajtó“ című két 1 felvonásos színmű, mely darabokat a műkedvelő szereplők oly precizitással adták, hogy a zsufolóság megtelt ház közönsége a neki nyújtott kiváló élvezetért minduntalan szólni nem akaró tapsviharban tört ki. Kiválóan kitűnt játékaival mint vendég az itt időzőt Singer Berta k. a. Zomborból, ki a közönség osztatlan tetszését a szó szoros értelmében megnyerte. Nemkülönben kiváltak jó játékkal Schwarz Jolán k. a., öz. Deutsch Mariska urhölgy, Welker Ida, Löbl Frida és Berger Gizella kisasszonyok és a többi szereplők is. — Az előadást tánc követte, mely alkalommal a fiatalág fáradhatlanságával némileg megláblálni igyekezett a hölgyeknek a nekik előadásukkal nyújtott élvezetet.

Rágalmazás és hamisítás. Nemesmiliticsen a mult hetekben légegett Kocsis Gergely szárazmalmá, mely a „Magyar-Francia“ biztosító társaságnál volt tüztkár ellen biztosítva. Ezen tüzeset alkalmával a tulajdonosnak nemcsak hogy mindene megégett, de ő maga, valamint jóságai is csak jelentékeny égési sebekekkel menekülhettek a pusztító elem elől; és mégis akadt egy olyan állati ösztönű kegyérlirigy molnár társa, a ki a károsultat azzal rágalmazta (hamis aláírásokkal) levéllig a biztosító társaságnál, hogy a tulajdonos maga gyújtotta meg malmát, a biztosítási ügynök egyetértésével, azon céllal, hogy a nyereendő hasznon közös gőzmalomot fognak építeni; ezenkívül a társaság ügynökét még egyéb válogatott epithetonokkal is megisztelte a nemtelen rágalmazó. A két élt támadás azonban könnyen elárulta a nemes emberbarátot; levén annak írója molnár és biztosító társasági ügynök egy személyben. Az aláírás jogtalan használatáért Németh Simon és Fischer Ferenc, a rágalmazásért pedig a károsult a szükséges törvényes lépéseket már megtették.

Az 1848—49-iki szabadságharcunk gyűteményének a fővárosi vígadóban levő rendezősége fölkérte az összes biztosító társaságokat, hogy — vidéki ügynökeik által is — mozdítsák elő a 48-as ereklyék gyűjtését. Ezt a praktikus dolgot az aradi múzeum találta föl. A fölkért biztosító társaságok támogatása már azért is nagymérvű lesz, mert a gyűtemény tulajdonosa kijelentette, szóval és írásban, hogy 25000 forint ad magyar hirlapirói nyugdíjalapra és 15000 forintot az erdélyrezi és a többi magyar közművelődési egyletnek a gyűtemény vételárából, — ha azt a nemzeti múzeum számára megvásárolták, — annyi összegért, a mennyibe (kimutatás szerint) került az a kiállítás főrendezőjének. A hirlapirói nyugdíjalapra szánt 25000 frtból ama fővárosi és vidéki hirlapirók is részesülhetnek, a kik nem tagjai a már létező hirlapirók nyugdíjintézetének. A 48-as gyűtemény által kiadott Honvéd Emléklapra előfizetésre felhívó leveleket küldött szét a rendezőség. A felhívás minden volt honvédnek el lett ugyan küldve, de az előfizetés vagy megrendelésre való fölszólítás csak a módosabbaknak szól, mert a rendezőség ezennel tudatja, hogy minden vagyonatlan honvédnek ingyen adja a díszes emléklapot, ha az illető az előjáró által aláírt levélben ezt kéri. Gróf Kreith Béla ur által az ország községeknek és egyesületeinek ajándékozott buszezer Kossuth képből, még néhány ezer példány áll az ezután folyamodó községek s egyletek rendelkezésére. Ez életnaggy arképek bolti ára 1 frt 40 kr példányonként. A fennmaradó képeket a fővárosi vígadóban levő 48-as kiállítás látogatóinak ajándékozza a rendezőség. Néhány nap múlva a kiállítás minden látogatója kap egy-egy Kossuth képet.

A kishegyes-feketehegyi személyvonat.

rost, rojtos véggel, amelybe annak idején egy darab szaloncukorka volt elhelyezve, amelyből a cukrot Böske a saját kis vörös kezeivel bontotta ki és a melyet aztán eldobott. Elmondta Jósának, hogy ő ezt az eldobott piros papírost a földről emelte föl, emléklül megörizte és ha meghal, magával temetteti el.

A Jóska, a ravasz, a furfangos Jóska, érdeklődve hallgatta végig az én ostoba fiamat. Az első percben bizonyos megatottság vett rajta erőt és kijelentette, hogy a nemes példa hatása alatt ő is szerelmet fog érezni valami más Böske iránt. Később azonban, mikor észbe jutott, hogy neki is naplót kellene vezetni és azt teleírni, szándékától annyival is inkább elállt, mert ő a szaloncukorból nem a papírost, hanem a cukrot óhajtott megtartani.

Mikor pedig látta, hogy azt az emléket képező piros papírost az én Baudi fiam mennyi kegyelettel bajtoggatta össze és milyen gondossággal helyezte el tárcájába, ajánlattal állt elő. Hogy ő hajlandó lenne Baudinak bizonyos föltételek alatt emléktárgyakat szállítani. Különböző dolgokat, amelyek Böskeé voltak, amelyeket Böske érintett, sőt csókolt is. Neki ez könnyű lesz nagyon, mert Böske az ő huga és minden tárgyát elveheti. A Baudi mohón kapott az ajánlaton, de kijelentette — és ezt szeretem a fiamban — hogy csak olyan tárgyakat fogad el, a miket Böske már nem használ, mert nem akarná oly tárgytól megfosztani, amely neki örömet okoz. Megegyeztek és ettől az időtől kezdődött az emléktárgyak szállítása, vagyis a Baudi teljes tönkretétele.

A következő napon a Jóska egy félre tiport sarku fél nyári cipőt buzott ki a zsebéből, előadva, hogy azt Böske viselte, de már többé nem huzhatja föl. Baudi a cipőt szívéhez szoritotta, megcsókolta és annak ellenértékéül a háromágú penecilusát adta oda.

Két nap múlva Jóska egy nagy foltos téli keztült villantott meg a fiam szeméi előtt, kommentárral adva hozzá, hogy az a Böske kedvenc keztüje volt és azt viselte akkor, midőn Baudi először meglátta; továbbá ezen keztüvel törtlte ki szeméiből ama könnyeket, ame-

lyeket szígyenében akkor hullatott, midőn a jeges uton elesett. Bandit ezek a körülmények annyira meghatották, hogy a keztüjét — a mint ezt a naplójából olvastam — a pénztárcáért adta oda három kéttenyi képes könyvvel.

Szállított ezután Jóska a fiamnak két és fél pár ócska cipőt, egy kopott szalmakalapot, néhány tucait elhervadt virágot, eltört fésűt, görbe hajlít, vedlett színű szalagot, névalírást, iskolai gyakorlatot, szivarszipkát (amelyből állítólag Böske szitt el egy szivart), bajfürtöt nefelejt virággal, ruhadarabot, halcsontot a krinolinból, háziszipkát (Böske kézimunkája hat éves korából), dióhéjat (a mit Böske a fogaival tört meg) és félrud pecsétviaszt, amelynek az emlékértéke abban rejlett, hogy Böske midőn használta, megégette az ujját. Ezen különféle tárgyak fejében jutott Jóska az a fiam minden emléktárgya és mint utóbb kislult, nekem hetvennégy darab finom szivarom, egy tajtékpipám és két tabatom, valamint az anyjának két üveg ilatszere, hat darab puderos skatulyája és kilenc szagos szappana, a melyek eltüntetésével mi a eselédeket gyanusítottuk.

Mikor a Baudi tönkretételének eme históriájával töviről-begyére tisztába jöttünk és mikor az emléktárgyak mind szemünk elé kerültek, a feleségem azzal az indítvánnyal állt elő, hogy Bandit verjem végig a pipaszárral, a Jóska apjának meg a tanítójának mondjak el mindent.

E helyett azonban én elmentem néhány boltba és bevásároltam penecilusot, pénztárcát, zseborát láncsal, könyveket, lombfűrészt munkát és oda prezenteltem a Baudinak.

Hanem nem szóltam neki semmit. Hiszen ugy is meg fogja majd tanulni az életben, hogy száz féle uton és módon lehet tönkre jutni, de csak egy, egyetlen esetben marad kellemes emléke ennek, akkor, ha ahhoz többé vissza nem jöhet boldog szerelm van köteve s a háttérben ott áll a szívünköl szerettét nő.

Murai Károly.

Feketehegy, Szegegy és Kis-Hegyes községek az iránt folyamodtak nemrégiben a kereskedelmi miniszteriumhoz, hogy a 955. és 962-ik számú személyvonatok a kishegyes-feketehegyi állomásig meghosszabbittassanak. Ez ügyben a napokban határozott a miniszterium s forgalmi és pénzügyi tekintetéből nem találta teljesíthetőnek a kérelmet.

Övintézkedések a kolera ellen. Mint lapunk mult számában jeleztük Dr. Rátay József megyei főorvos kiküldetett a megyében a kolera elleni övintézkedések ügyében. Hasonló megbízatást kapott Dr. Pávlovits Simon, zombori járás orvos is. Előbbi a megye északi részében végzi körútját, az utóbbi a déliben. Minden községben egyebek között az alábbi kérdésekre vonatkozólag jegyzőkönyvet vesznek föl. A mennyiben a kérdésekre kielégítő válasz nem adatik, rögtön megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy minden mulasztás eltüntetésék s hogy az esetleges — bár egyelőre igen messze lévő — veszély esetén készen legyen minden község a bajjal szemben, meg aztán a mennyire csak lehetséges már is eleje vétecsék a ragály kiütésének. A kérdések a következők: 1. Meg van-e az 1876-ik évi XIV. t. c. értelmében a kolera-járvány közeledése esetére előirt járványbizottság alakulva? Ki ezen bizottságnak az elnöke és alelnöke? 2. Meg van-e a községnek az ázsiai kolera tárgyában kiadott 44382/1884. belügyministeri rendelet? Lett-e annak tartalma a lakosságnak kellő módon tudomására hozva, ugy hogy ez idő szerint a lakosság tájékozva van-e az abban foglalt utasítások és tanácsok tekintetében? 3. Figyelmeztetve lett-e a lakosság megfelelő uton, hogy nem csak a kolera, de a kolera gyanus megbetegedések is, mindenki által az előjárók, illetve az orvosnak rögtön bejelentessenek? 4. Van-e a községnek kórháza és hány fekhelylyel? Fekvésénél fogva felhasználható-e ez és elégséges-e a kolera fellépése esetére, vagy gondoskodott-e a község külön járvány-kórházról, illetve alkalmas helyiségeknek kórszobákká való átalakításáról? 5. Van-e a községnek gyógyszerháza? Ha nincs, van-e és kinél a megkívánt mennyiségű gyógyszer rendelkezésre? 6. Van-e megfelelő mennyiségű fertőtlenítő szer a község birtokában és az ez iránti további szükségletnek gyors beszerzéséről van-e gondoskodva? 7. Van-e a község ellátva jégveremmel és elegendő mennyiségű jéggel? Van-e a községben magán-ember is (cukrász, mészáros), a kinek magán jégverme van? Hány ilyen jégverem van összesen a községben? 8. Vannak-e a betegápoláshoz értő és arra felhasználható egyének a községben? A kolera betegek kiszolgálására szükségessé válándó ápolók vagy ápolónők biztosítva vannak-e már? Es biztosíthatók-e a községben általában? 9. Van-e a községben felszerelt halottszoba? 10. Ki vizsgálta és utóljára, mikor az iskolákat, vendéglókat, kocsmaikat, bordélyházakat, mészárszékét, sütődéket, piacot, netáni gyár- és ipartelepeket, egészségi és köztisztasági szempontból? Különösen gondoskodva lett-e, hogy az árnyékszék, póce- és emesztő-gödörök kitisztíttassanak és fertőtleníttessenek, ugyszintén hogy az utcákról és udvarokról mindennemű szemét és trágya eltávolíttassék? 11. Ki és hogyan örökdi a huszmele, tápszerek és italok, ugy a közhasználatra szánt ivóvíz tisztaságára és ártalmasságára, valamint a kutak körülí pocsolják levezetésére? Van-e minden közköztun állandó veder? Betiltatott-e a vízmerítés az illetőknek saját edényeivel? 12. Lett-e megfelelő módon figyelmeztetve a lakosságot, hogy a lakhelyek tisztán tartassanak és naponta többször szellőztessenek? 13. Lett-e gondoskodva a vagyontalanok és ügye fogott egyének élelmezéséről, illetve teljes ellátásáról? 14. Van-e a községben kiscsapat és csavargó munkakertül? A rendőrség figyelemmel kíséri-e életmódjukat? 15. Milyen állapotban van a község vágóhidja? Tisztán tartatik-e és ki által? Közegészségi szempontból kinek felügyelete és felelőssége alatt áll? 16. Van-e a községben gyepmester-telep és dögtér és mily távolságban a lakóházaktól? Mily állapotban vannak? Köztisztasági és egészségi szempontból ki ügyel fel reájuk? 17. Vannak-e posványok a községben? Ha vannak, miként lehetne azokat rövid idő alatt eltávolítani?

Köborló örült. Csütörtökön este a késői órákban egy gyanus kinézésű ember zavarta fel mely álmukból Branovaeski zentai gazda eselédjeit, a kik az idegent részegnek tartván, nem igen börtöndek vele. De midőn az minden erőszakos módon behatolt az istállóba s onnan egy lovat kivezetett, tolvajnak tartották és jól eldöngették. Azonban a szerencsétlennek zavaros beszédéből csakhamar megtudták, hogy örülttel van dolguk és bosszas fardozás után sikerült az örjögöt kötelekkel megkötözni. Péntek reggel a csautavérről kihoztatott esendörök bevitték a szerencsétlent Csautavérré, honnan a községi rendőrség kocsin átszállította a topolyai fozsolgabíróshoz. Utközben sikerült a kissé magához tért örjögötől megtudni, hogy Csókán részt dolgozott, perjamosi illetőségű és Petko Ferencnek hívják.

Mulatság Apatinban. Julius hó 30-án délután az apatini uri kaszinóban gurigázó verseny volt, melyet bankett követett. Ez estélyen a kintűn északi zenekar játszott. Schmausz Antal, mint a dalárda egyesület elnökét és Pukáts Antal, mint a gurigázó egyesület elnökét érdekes csokorral lepték meg ez alkalomra. A kintűn s fesztelen mulatság hajnal hasadtaig tartott.

A vízbe fult Baján Julius 29-én délután egy Vargacz József nevű 16 éves fiu, aki a Sugovica agiban fürdött. Alig lépett a különben nehézköros fiu a vízbe, azonnal fuldokolni kezdett és a segítségére sietők már csak a holttestét buzhatták ki.

Eltűnt leány. Csautavéren a mult napokban nyomtalanul eltűnt a 15 esztendő Januskó Örzse. Nem tudni hova lett, hiába keresi őt az apja meg az anyja s most már az utolsó eszközökhöz fordultak az öregk. hatóság utján kerestetik. A körző levél egész fotográfiajt adja az ábrándos hajlamu leánynak s ebből megtudjuk, hogy Januskó Örzse 1877-ben született Csautavéren, hogy róm. kath. vallásu, középtermetű, arca hosszukás, kissé himlőhelyes, szeméi sárgásak, szemöldöke szöke, orra, szája rendes, haja szöke, fogai epék, ruházata: piros csikos rékli (leves), két festő szoknya, fehér karikkával, sárga cickötő nagy piros babokkal, fejkendője barna fehér kockákkal.

Tüzesetek Karavukován. Karavukován a mult hét folyamán három esetben is volt tűz, hétfőn (jul. 25.), csütörtökön (jul. 28.) és szombaton (jul. 30-án). Levelezőnk tudósítása szerint a lakosság gyújtogatást vélvén főnforogni, folyton tart az esetek folytatósa. Az esetleges tettesek kilétét még csak nem is sejtik.

A vármegye monografiai bizottságának

Julius 25-én tartott ülésében kelt határozata szerint a most készülő monográfia egyes részeinek megírásával a következő írók bizattak meg: A vármegye nevével dr. Dudás Gyula. Területe, éghajlatáról Roediger Lajos. Földtanáról dr. Koch Antal. Városok és községekről Iványi István. Néprajzáról dr. Balassa József. A történelem és középkoráról dr. Dudás Gyula. A török hódoltság és felszabadulás koráról Iványi István. A legújabb korról Grosschmid Gábor. Az 1848/9. évi mozgalmakról dr. Thim József. A gazdasági, ipar- és kereskedelemről Rombay Dezső. Arvívdelemről Grosschmid Gábor. Csatornákról Koch József. Róm. kath. egyháztörténetéről Erdújehelyi Menyhért. Ágost. evang. és ev. ref. egyházzól Koch József és Poór József. Nép és felsőbb oktatásról Frankl István. Irodalom és sajtóról dr. Dudás Gyula. Kulturalis és humán intézményekről dr. Margalits Ede. Közegészségügyről dr. Fleisch Adolf. Képzőművészet és régészet dr. Molnár István, dr. Pataj Sándor és dr. Dudás Gyula.

Eljegyzés. Waisz György, nemesmilitárius aljegyző, a napokban eljegyezte özv. pacseri Odry Elekne szül. Tudor Alexandrin nemesmilitárius földbirtokosnő leányát, Juliska kisasszonyt.

Petrovácon — a mint lapunknak írják — még mindig uralkodik a ronszó toroklob s nap nap után szedi áldozatait az ártaflanok közül. A hatóság természetesen megtette szükséges intézkedéseit, de nem sikerült eddig a járványt megakasztani.

Időjelző állomások. A földmívelésügyi miniszter a budapesti meteorológiai intézet időjelzéseit ezután (aug. 1-től fogva) az ország 105 városába táviratilag fogja közölni s ezekben a városokban a táviróhivatalok kötelesek ez időjelzéseket alkalmas helyen kifüggesztve a közönségre nézve mindennap láthatóvá tenni. Ily táviróhivatalok megvénken: az apatini, a szabadkai, az újvidéki, a zombori és a zentai.

Beomlott árok. Nagy szerencsétlenség történt a napokban Szabadkán. A Bem-utóban az utcát átszelő csatornákészítéssel foglalkoztak a munkások mult pénteken reggel, a midőn a több méternyre leásott csatorna oldalfala több méternyi hosszúságban beomlott; a lent dolgozó munkások a ropogásra szétfutottak ugyan, de mindannyian nem menekülhettek. Pár pillanat alatt nagy néptömeg hullámzott föl-alá, a veszedelem színlhelyén azonnal megjelent a rendőrség, a városi mérnök, a polgármester stb. A mentési munkákat közben lázas izgatottság uralkodott, mert azon hír kapott szárnyra, hogy több embert temetett maga alá a beomlott föld, szerencsére ez csak nagyított hír volt. A föld alól egy ember holttestét ásták ki. A beomlott földtömeg egészen elrúttotta. A szerencsétlen munkás neve Tóth Károly s családja ember volt. Szerencsésen menekült meg a másik munkás, Rigó, kit a beomlott föld csak csekély részben ért. A további munkát a rendőrség rögtön beszüntette.

Szökött katona. Jubász Sándor (brinzák) adai legényember ahogy sem akarván hitelt adni annak az általánosan hangoztatott nézetnek, hogy a buszárellet — gyöngyölet, visszakiváncokozott és vissza is szökött Kecskemétre az ezredtől az ő csöndes szülővárosába. Ez volt a harmadik szöke máj. De a rendőrség, mint az előbbi esetekben, úgy most is elesítte őt s vitte a napokban Szabadkára, a honnan meg Kecskemétre továbbítják. **A zombori iparosok** készítményeinek áru-csarnoka egyre emelkedik, üzlete egyre fejlődik. Az igazgatóság jelentése szerint több mint 200 iparos tagja van a szövetségnek s ezeknek iparcikkjei kerülnek eladásra az újonnan épített helyiségekben. Az egyes cikkek szolid és izléses kiállítás mellett szabott, olcsó árúak s a igazgatóság ez uton is ajánlja azokat a közönségnek. Megrendeléseket — részletfizetésre is — elfogad a szövetség.

Selyemszalag-gyár Kulán. Egyik napi lapban olvastuk: Berkovits Rezső kulai iparos selyemszalag gyárat szándékozik létesíteni Kulán. A keres. miniszter részére 10.000 forintnyi kölcsönt engedélyezett. A gyár építéséhez már hozzá is fogtak úgy, hogy már január 1-én megkezdheti működését. Egyelőre csak különféle nemzeti szalagokat fognak gyártani.

Elkapta a gép. Sok áldozatot követel nyaranta a eséplés idején a cséplőgép. A napokban Óbecsén egy Ördög András nevű fiatal legény lett a nyomorékja. Jung Antal gépjénél volt alkalmazva mint etető. Véletlenségből, ahelyett, hogy a ládába lépett volna, a dobba tette a jobb lábát. A gép egy pillanat alatt összetörte a láb-fejét. A munkás rémült kiáltására a többiek elrúttották onnan. Dr. Milkó és Róth, a helyszínére hivott orvosok mikorra odaértek, a láb már annyira oda volt, hogy combtömben le kellett vágni. Így menekült meg egyik lába árán a legény a haláltól.

Ellopták a lovait. A mult heten történt, hogy özv. Töszberger Jánosné gákovai lakosnak ellopták két lovat. Ugy vezették ki az istállóból éjnek idején. Persze, hogy a tettes ismeretlen maradt. Megindult a nyomozás is, de hiába. Most aztán a Rendőri közlöny leírja a két lovat, hátha így majd előkerül! E szerint az egyik két éves pej csödör, a másik öt éves sárga kanca s a hátsó jobb farán K jegy látható.

Halálozás. Szabályról írja levelezőnk: A kérelhetlen halál egy reményteljes ifjú életnek vetett nálunk véget. Winterfeld Aranka élete virágában, 19 éves korában, elköltözött az élők köréből. Temetésén, mely f. hó 29. d. u. 4 órakor ment vége, az általános részvét a mélyen suttogó család íránt minden oldalról nyilvánult. — Ifjúságunk minden lehető megtett, hogy a végtisztségét minél fényesebbé, diszesebbé tegye. Számos gyönyörű élő és művirágból álló koszorút helyezett a boldogult ravatalára.

Két öngyilkosság is fordult elő a napokban Szabadkán. Az egyiket Ögnyegov Szávó földbirtokos szép leánya, a 19 éves Anka követte el, a ki a napokban a szoba gerendájára felakasztotta magát. A szomorú tett indoka abban állott, hogy a csinos leány divatosan szeretett volna jární (tunikás ruhában, kalappal), míg ellenben a szülők az ősi ruha viseléséhez ragaszkodtak s e miatt szigorúan bántak leányukkal. — A másik eset egy asszony volt. Ugyanis Zódi Albertné m. hó 30-án, szombaton reggel kiment a szőlőbe és egy barackfára felakasztotta magát. A tett oka itt már valószínűleg elmeháborodás.

A posta- és táviró tanfolyam, ugyszintén a vasuti tisztképző tanfolyam hatodik tanéve folyó évi szeptember hó 1-én veszi kezdetét. A felvételi kérvények az illető tanfolyamok igazgatóságához augusztus 10-től

25-ig küldhetők be, illetőleg a személyes jelentkezés augusztus 28-tól szeptember 3-ig ugyanott történik.

Kirabolt pénztár. A esikierai vasuti pénztárt a mult vasárnap éjjel kirabolták. Elvittek a tettesek egy nickel órát és 41 frt készpénzt.

Művészet és irodalom.

Vértesi Gyulától, a „Debreceni Ellenőr“ c. napilap szerkesztőjétől, „Sebek“ cím alatt a jövő hó elején egy kötet elbeszélés fog megjelenni. Öt hosszabb elbeszélés lesz a kötetben: Megölt lélek. Becsületes ember. Az idealista. Lajos ur hangulatai. Egy gyöngye pillanat. A kötet 15 sűrűn nyomott iven fog megjelenni s megrendelési ára fűzve 1 frt 50 kr, diszkötésben 2 frt 50 kr, bolti ára pedig fűzve 2 frt, diszkötésben 3 frt lesz. Megrendelhető a szerzőnél Debrecenben, (a „Debreceni Ellenőr“-nél).

A „Vasárnapi Ujság“ július 31-iki száma 26 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Bolgáriából.“ Strausz Adolfól. (15 képpel: 1 Ferdinánd bolgár fejedelem mellszobra. Szécsi Antal szobornévé. 2. Közút Szófiában. Hary Gyula rajza. 3. A fejedelmi palota parkjának egy részlete. Koller utódai fényképe után rajzolta Hary Gyula. 4. A szófia fejedelmi palota. Filippopoliszi képek: 5. A főiskola. 6. A Maricza-hídja. 7. Az „Imahegy.“ S. A. „cukor hegy.“ 1—15. Népalakok Bolgáriából.) — „A rengetegben.“ Köttemény Fejes Istvántól. — „Miss Nightingale.“ Egy Angol nőről a magyar nőknél. Irta dr. Farkas László. — „Koronás díltársok.“ — „A cholera Oroszországban.“ Orosz tudósítások után. — „Egy éjjel a rablótanyán.“ Elbeszélés. (Képekkel.) — „Nász az uralkodó családban.“ (Waidek Mária báróné és férje Lucchesi Palli gróf arcképpel.) — „A király és unokája.“ (Mária Valéria főhercegnő férje Ferencz Salvator főherceg és leánykájuk arcképpel.) — „Magyar utazó Ausztráliában.“ Veres Andrától. — „Egy svájci fiúrd (Saint Gervais) pusztulása.“ (5 képpel.) — 1. Az amazonok csoportja. 2. Hadi tánc. — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyetemek; Mi újság; Egyveleg; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a Politikai Ujdonságok-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem utca 4. sz.) megrendelhető a Képes Néplap legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 1 frt 20 kr.

A Kukula-féle zombori régészeti lelet.

(Mutatvány a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat 1892. évi évkönyvének III. füzetéből.)

Általánosan elterjedt hiedelem, hogy Délmagyarországot a réges régi időkben legnagyobb részében víz borította és így bizonyára Bács-Bodrogh vármegye is szinte nagy, talán legnagyobb részt víz alatt állott, és pedig kiszámíthatlan évek hosszú során, mert csak az összes mellékfolyókat felvevő Duna folyamuk áttörése a Vaskapunál, engedte az ugynevezett édes tenger víze nagy tömegének lefolyását a Feketetengerbe.

Mily magasra emelkedett ezen vizár, tanusítják a titeli magaslattal szemközt fekvő szlankameni hegy tetjén talált homokkal telt tengeri csigák.

A víz lefolyása bizonyára hosszú, általunk ismeretlen ideig tartott, és a felszín területén mindenféle még most is fenmaradt változásokat idézett elő, mert a lefolyás és az ez általi kiszáradás sok mindenféle körülmények között történt, itt a viharok és szelek, ott a habverések, másutt a vízhoráta talaj lerakódása a legnagyobb befolyással bírtak.

Bizonyítja ezt a mostani állapotnak megfigyelése is, mert a titeli hegyen és a telecskai magaslatokon kívül az egész vármegye területe rónaság ugyan, de minden irányban magasabb vagy alacsonyabb hátgerinccel, hozzá kisebb vagy nagyobb mélyedéssű völgyekkel vagy folyásokkal van átszelve, valamint a vizek áradása vagy a szelek iránya szerinti csapadékok által a felszín földét ide vagy oda terelte és lerakta.

Ily körülmények alakították bizonyára Zombor város területének felszínét is, melyen számos kisebb-nagyobb, sokszor hosszú huzódó emelkedést szemlélhetünk, és pedig minden irányban, magában a városban egy, mint környezetben is.

A le nem folyható vizek azután visszahúzódtak a mélyebb helyekre, hol a lefolyásig vagy beszívásig nagy mocsarakat képeztek.

Mily nép lakta Zombornak területét az őskorban vagy a népvándorlás alatt? azt jelenleg biztossággal és tüztesen meghatározni lehetetlen, de hogy Bács-Bodrogh vármegye területe is a legregibb időkől fogva lakva volt, azt bizonyítják a számos régészeti leletek, és pedig az őskortól kezdve egész a kulturalis epocháig, mely nálunk a rómaiak után Árpád korában, illetőleg Szent István uralkodása alatt vette kezdetét.

Hogy az ősbárbar népek lakjaik választásánál leginkább a biztosságra és a könnyebb megélhetésre voltak tekintettel, az természetes, ez okból választották maguknak lakhelyül a vízzel körülfogott, de abból kimagasló emelkedéseket, mert ezeken letelepedve biztossabban érezték magukat nemcsak megtámadók, de a vadállatok ellenében is, e felett a halászat folytonos táplálékot is nyújtott. Hogy ezen célt elérhessék, keletkezett az őskorban az ugynevezett cölöppépitkezés, melynek egyébiránt nyoma eddig nálunk nem igen találtott, de annál több a Fertő vidékén, mi azt mutatja, hogy nálunk a vizek nem voltak állandók.

Ez volt az ok, hogy az ily magaslatok hamar lakókra találtak és hosszú idők során, a kőkorszaktól a vaskorszakig, lakva is voltak, tartózkodásukat, és pedig különböző időszakban, nyomaik leginkább tanusítják.

Zombor és vidéke több ily magaslattal mutatathat fel. Jelenleg csak négyet említek. A bukóváci, hol Scherer szerint számos cserépedények találtak, a vasut melletti Thim-féle tégláégetőt, a Szemző szállásit és legújában a szóntai kapunál Kukula Antal téglavetőjében felfedezett sírhelyiséget. Nem szándékom mostanában mindannyival foglalkozni, egyedül a Kukula-féle leletre szoritkozom.

Ha Zombor városából a szóntai kapu kimegyünk, mintegy 250 méter távolságra délnyugat felé fekszik Kukula Antal téglavető telepe egy mérsékelt magaslaton, e helyen bukkantak a 2—3 méternyre vajú mun-

kások egy sírja, melynek csontjai már majdnem porladó állapotban kiasva, balomra gyűjtettek, de csakhamar széthordattak. A csontváz, mely mintegy másfél méternyre menő mélységben, sárga agyag földben találtott, erőteljes magas férfi természetű mutatott, de maradványai mi különösséggel sem bírtak.

A lelet már pár hónap előtt találtott, de csak f. é. június hóban keltette fel a szakértők figyelmét, ekkor jött a társulat titkárságának tudomása, azért biztossággal most meg sem lehetett határozni, mi volt minden a sírban és körülötte, mert a talált munkások mit sem akarnak több leleti tárgyról tudni és erősítik, hogy mi egyebet sem találtak, csak azokat, melyeket már felmutattak, noha titkolódzásuk az ellenkezőre mutat és gyanus.

A talált tárgyak a következők:

1. Egy vas 78 cm. hosszú, 3 cm. széles, a hegyén 2 1/2 cm., a markolata 10 cm. hosszú, véd-vas nélküli, a háta 5 mm. széles, egyélű, vastag hátú, vércsatornával ellátott egyenes kard, markolattal. A rozda ugyan megtámadta, de azért az éle jól kivehető, valószínűleg lovas vitéz kardja lehetett, mert nehéz és egyenes.

2. A kard mellett feküdt egy hármás hegyű, kovacsolt vasból készült nyíl két darabban, közepé elkorhadt fából lehetett, szárnya szinte vas volt. A nyílhegy 9 cm. 3 mm. hosszú, szélessége 2 cm. 6 mm.; a nyíl végéig hossza 9 cm., szélessége pedig 5 cm. 2 mm.

3. Nemkülönbön a csontok mellett feküdt egy tör vagy kés alakú 17 cm. hosszú, 1 1/2 cm. széles vasdarab, mely lándzsahegytől is szolgálhatott.

4. Szinte a csontok között találtott még egy 3 cm. és 9 mm. széles bronz csat, melynek hátulja valószínűleg szíjra volt alkalmazva, végül:

5. egy vékony, mintegy 3 centiméternyi négyszögletes, minden jel nélküli sima ezüst lemez, mely valamely tárgy díszítésül szolgálhatott.

A nyíl és vasa előbbre haladt korszakra mutat, és azon körülmény, hogy egyenél több sír nem találtott, azt látszik bizonyítani, hogy a lehellye temetkezési vagy települési hely nem volt, sőt épp ezen körülmény a népvándorlási korszaknál későbbi időszakra vall.

A lelet korszakát ezen okból nehéz meghatározni, lehetett a talált kard Pipin frank királynak az avarok ellen harcoló egyik elesett vitézé, aki itt talán véletlen lelte halálát, de magyar vitéznek ezen egyenes kard nehezen volt kardja, habár a kereszties hadakban a magyarok is egyenes kardokat használtak, de ezek, mint a nemzeti muzeumban őrzött példány mutatja, kétélűek voltak. Lehetett továbbá a csontváz egy menekülő kereszties vitéz is, ki Kálmán király által űve a 12-ik században, erre menekülhetni vélt, de épp itten találtta sírját, csakhogy ennek ellentmond azon körülmény, hogy a halott fegyverei is a sírba tetették, mi legyőzött ellenfélnél nem szokott történni, mert ez mintegy tisztelet jele volt. Az egyélű, egyenes, hosszú kard véleményem szerint csak lovas vitéz lehetett, és inkább lóroló harcra volt alkalmas, mintsem gyalog küzdelemre.

Mínthogy pedig a rómaiak, valamint az utánuk következett vagy egykoru barbárok, akik a népvándorlásban résztvettek, valamint azt Traján római oszlopnál láthatni, mint a dákok és szarmaták, távoli harcra nyilat és lándzsát, a közeli harcra pedig csak rövid kardot vagy kést viseltek, mint azt a leginkább gyalog harcoló avarok és góthok is tették, a hosszú egyenes, különösen egyélű kardok csak a középkori, leginkább lovon harcoló lovagoknál voltak használatban.

Mindezen körülményt összevetve, nem tarthatom a Kukula-féle leletet őskori vagy csak népvándorlási leletnek sem, véleményem szerint a leletet a középkor elejéről a IX—XIII. századok egyikéből eredetnek kell tartanom, mert a leletnek minden tárgya e korszakra emlékeztet, de azért az egész leletet vármegyénkre nézve igen becses régészeti leletnek kell elismernem.

Grosschmid Gábor.

Titel történetéhez.

(Két cikk.)

I.

Minden esetre érdekes jelenség, hogy a vidéki történetírás munkásai számban és erőben mindegyre gyarapodnak s hogy nálunk, a Bácskaságon, Szabadka példája után indulva, más városoknak is akad monografusa, aki az illető helység multját feltárja vagy legalább e multat megvilágítani iparkodik.

Legújában Titel történetének mozaikszerű egybeállításával találkoztunk a „Bácska“ közelmult számainak hasábjain s megvalljuk, őszinte örömmel fogtunk ama cikksorozat olvasásához. Örömmel azért, mert Titel történetének újabb írójában a vidéki jelesebb monografusok egyikét véltük lappangani s így biztást bízhattuk, hogy e cikksorozatban valami újat s valami fontosat fogunk találni. Midőn azonban e cikksorozat bezáródott, nem kis sajnálkozással konstatáljuk, hogy mindezen reményeinkben nagyon is csalódtunk.

Hogy egy város történetét a história mai színvonalának követelményei szerint megírassuk, mindezt sok tanulmányra és sok kutatásra van szükség. A Titel történetéről imént megjelent cikksorozat azonban egyáltalában nem árulja el azt, hogy annak írója tanulmányt vagy kutatást felmutatni képes. Az egész cikksorozatban nyomát sem találtuk a szerző történetírói hivatottságának, mert egy látszik a cikkről mint dilettaans történetkedvelő semmiféle történelmi képzettséggel egyáltalában nem bír.

Hogy most közzétett dolgozatához e helyütt mégis hozzászólunk és azzal pár sorban foglalkozunk, annak magyarázata a következő. Ha valaki egy város multjának történetével foglalkozva, sorba veszi a tárgyra vonatkozó nyomott cikkeket és könyveket s mintegy 20—25 író alapján ő beáll 26 iknak, lemásolva és jól rosszul elmondván az ötöt megelőző 20—25 író adatait és nézeteit; az ilyen író vagy inkább írómesterember irodalmi silányságait teljesen ignorálhatjuk. A Titel történetéről megjelent dolgozat írója azonban nem csupán ily genre-ban dolgozik, hanem egészen mást is cselekszik. Ő nem elégszik meg azzal a kétes dicsőséggel, hogy 20—25 író szellemi morzsáin tengődjék, hanem mint valami igazi talentum, felölti a nagyképtiség álcáját, tanulmányaira hivatkozik, ítéletekkel dobálódik s másoknak hasontárgyú dolgozatait lenézi, kicsinyli, sőt ha neki úgy tetszik, plágiumnak is nyilvánítja.

Hát aki ily genre-ben lép ki a történetírás terén, az bizonyára nem veszi irodalmi visszaélésnek, ha az ő saját külön írói műhelyébe betekintünk és dolgozatait kissé közelebből megfigyeljük s érdeme szerint méltaljuk.

Mi átnéztük és megfigyeltük a Titel történetéről közzétett cikksorozatát s szemben a szerző sokat hangzatosított alapos tanulmányaival és nagyhangú frázisaival, azt tapasztaltuk, hogy a szerző minden tanulmány és kutatás híján sem tesz egyebet e hosszúságú dolgozatában, mint néhány szépen megírt tanulmányt és nyomtatott könyvet használni forrásul, azoknak adatait böngészni és másolva, szóval a föntebb említett 20-25 író jó dolgozata alapján ír egy 26-ik rossz dolgozatot. Ugyanis egészben véve nincs egyetlen új, eddig már nyomtatásban is közkezen nem forgó adata Titel hajdanához, nincs egyetlen önálló eszméje, nézete; nem mond seholy semmi újat, hanem csak a többi írókat másolja. S teszi ezt hangos jelszavak, itéletek és nézetek olynemű dobálásával, mely szerény tanulatlan emberhez egyáltalában nem illik s mely csak arra van szánva, hogy a laikus olvasó közönséget félrevezesse s egy nem létező irodalmi „nagyosság” szellemi silányságait takargassa.

Ily alakban tűnik fel előttünk Titel legújabb monografusa, ki bár eredeti kutatásokat, tanulmányokat levéltárakban sohasem tett, sőt aki egy középkori oklevelet nemcsak megérteni, de elolvasni sem tud, ő akar történelmi kérdéseket és problémákat eldönteni, sőt azon írókat kritizálni, akiknek előmunkálatain most tengődik. A Titel történetéről írt cikksorozat révén tehát mi részünkről nem gratulálunk a titelieknek az ő saját külön monografusukhoz, azt azonban ígérjük, hogy annak u. n. írói munkásságát ezentúl is figyelemmel fogjuk kísérni s amennyiben ott a komoly történetírás álcája alatt csak vakmerő nagyképszerűséget látunk, az ily irodalmi mesterműveket kellő értékére fogjuk redukálni.

Muhoray Alfonz.

Közgazdaság.

Nemzetközi baromfi-kiállítás Budapest. Az országos baromfi-tenyésztési egyesület ez év szeptember hó 22-étől október hó 2-áig a földmívelési ministerium támogatásával egy nagyobb szabású baromfi-kiállítást és vásárt fog rendezni. Ezen kiállítás és vásár kapcsolatos lesz közönséges baromfi és tojástermesztéssel is. Felhívtnak ennél fogva gazdáink, hogy a mennyiben volnának eladó közönséges tyúk, kacsa, lud és pulyka-féléik, nemkülönben tojástermesztők, vagy esetleg nagyban tenyésztésre és szállításra vállalkoznának, küldjenek fel a kiállításra minta küldeményeket, melyekre a külföldről érkező és hazai nagyobb kereskedők szívesen kötnek vételi szerződéseket. Bővebb felvilágosítással és kiállítási programmal szívesen szolgál: Parthay Géza egyesületi igazgató, Budapesten, Andrássy ut 79. sz.

Szerkesztői üzenetek.

G. B.-sz. Miért tartozik az ön „Nyilatkozat”-a a közönségre? Mi — sajnálatos — nem találjuk indokoltnak annak közlését, mert hiszen ama tudósítás sem magyarázza azt ki, a melyet érint. Avagy valami kelemetlenség háramlik önre abból, az öntől nagyon is távol álló hírből? Valóban nem értjük.

H. Petrovác. További munkásságától függ. Mi nagyon szívesen megadjuk mindenkinek, a ki azt kérdemli, de az első, pláne futólagos találkozás után — beláthatja ön is — még nem tehetjük azt meg.

Naptár. Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
2 Kedd	Poreiunkula	Gusztáv	21 Simeon János
3 Szer.	István I. vt. e. Agost		22 Mária Magd.
4 Csüt.	Domonkos hv. Domonkos		23 Fókáz vt., Tr.
5 Pént.	Havi B. A.	Oszvald	24 Krisztin vt.

Felölös szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

3300. szám.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott nagyközség előljárósága ezennel közhírré teszi, miszerint egy gyalogrendőri állásra pályázat birtettetik.

Évi fizetése 300 ft.

Pályázati feltételek:

- Magyar honpolgárság;
- védkötelezettségének megfelelt, 24-ik életévét már betöltötte, a 45-öt még el nem érte;
- fedhetlen erkölcsű és teljesen rovatlan előéletű;
- teljesen egészséges;
- írni és olvasni tud és a községben divó magyar és szerb nyelvet bírja;
- ezenkívül hogy a magyar nyelvet szó- és írásban oly tökéletesen bírja, hogy azon az előirt írásbeli teendőket biztosan végezni képes legyen.

Elsőbbség adatik kiszolgált altiszteknek, előny minden körülmények között a nötlenség.

A megválasztott rendőr köteles lesz a ruházatot sajátjából beszerezni.

A fenti pontok szerint felszerelt és sajátkezűleg írt kérvények legkésőbb **folyó évi augusztus hó 10-ig** alulírott előljárósághoz címezve benyújtandók. Később beérkezett kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ó Bacsán, 1892. július hó 30. án.

Tatics György,
bíró.

2-1

Vendéglo megnyitás!

Van szerencsém Zombor szab. kir. város és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, miszerint helyben, Zrinyi-utcában, a régi jó hírnévnek örvendő

SZABADKA NÁNDOR-féle

VENDÉGLŐT

átvettem és azt a mai kornak megfelelőleg ujonnan berendezve **folyó évi július hó 31-én** megnyitottam és saját nevem alatt tovább vezetem.

Jó ételek és italokról gondoskodva lesz.

A nagyérdemű közönség szives pártfogásáért esd

Zombor, 1892. évi július hó 28-án.

STEBLER JÁNOS,
vendéglős.

3-2

Naponta villásreggeli és friss udvari sör kapható.

Thész György

vas- és fűszerkereskedésében

APATINBAN,

egy német és szerb nyelvet beszélő **tanonc** felvétetik.

4739. szám.

kig. 1892.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Novoszellő községében üresedésben levő irnoki állásra, mely 300 ft fizetés s egy szobából álló szabad lakással javadalmaztatik — pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni óhajtozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **f. évi augusztus 20-ig** hozzám nyujtsák be.

Palánkán, 1892. július 16-án.

CSUPOR GYULA,
főszolgabíró.

3-3

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegyei, Gajdobra község mellett fekvő „Metkovits Kerekity” telepítvényen az ujonnan rendszerezett német magyar kántor-tanítói állásra pályázat nyitattik. Megválasztandó a mondott telepítvényen szervezett római kath. jellegű iskola osztatlan mind hat osztályát rendszeresen oktadni és az ismétlő tanköteleseket is minden külön díjazás nélkül törvényszerűen tanítani köteles. Az osztatlan hat osztály és az ismétlő iskolára, meg a kántori teendőkre vonatkozó kötelezettségeket csak egyelőre, illetve egy második állás szervezéséig leend hivatva teljesíteni. — Javadalmazás: a) Kézipénzfizetés címén évi 350 forint, — b) 5 hold (a 1600 □ öl) szántóföld természetbeni haszonélvezete vagy a föld haszonélvezete helyett évi 90 forint, — c) tüzelőanyag fejében 30 forint, — az iskola, illetve a tanterem a község által fűttetik, — d) három tágas lakszoba, egy cseledszoba, egy terjedelmes konyha, egy éléskamra, padlás és pincéből álló szabad lakásnak az 1200 □-ölynyi házi kerttel való természetbeni haszonélvezete és végül e) az egyenlőre csak a végzendő temetések után járó stola és bucsuzató illeték, mely évente körülbelül 50 forintot tehet. — Megjegyeztetik: 1. hogy ezen jelenleg 1000 római kath. lelket számláló telepítvényen a bucsuzató utáni díjak és a stolaris illetékek véglegesen megállapítva nincsenek, — 2. hogy a kézipénzbeli javadalmat a község havi részletekben előre fizeti, — 3. hogy a fennebb érintett földnek és kertnek adóját, meg egyenértékű illetékét a haszonélvező fizeti, — és 4. hogy a házikert jelenleg még nincs bekerítve.

A pályázati kérvények **f. évi augusztus hó végéig** nt. Bizinger Konrad esperes-plébános urhoz Gajdobra (Bács megye) intézendők. 2-1

Üzletmegnyitás.

Mély tisztelettel van szerencsénk a t. c. közönség szives tudomására hozni, hogy Zomborban, főutca, Sztojkovits ur házában **Sichermann és Forkly** törvényszéki bejegyzett cég alatt

könyv-, zenemű- és papirkereskedésünket augusztus hó 15-én megnyitjuk.

Magunkat a t. c. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradunk mély tisztelettel

SICHERMANN és FORKLY.

3-2

Hirdetés.

Torontál megyében, Pancsova város közelében fekvő Starcsava és Bresztovác községekben egy

200 holdas birtok

egészben vagy parcellánként, előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos

KLIER KÁROLY,

földbirtokos Pancsován.

3-3

3332. szám.

1892.

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előljárósága a képv. test. gyűlés 138/1892. sz. határozat folytán közhírré teszi, miszerint a község tulajdonát képező

nagyvendéglo és csárda

1893. évi január hó 1-től számítva 4 év és 10 óra vagyis 1897. évi november hó 1-ig a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Az árverés 1892. évi augusztus hó 22-én délelőtt 9 órakor a községháza nagytermében fog megtartatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénzt letenni, a mikor a zárt írásbeli ajánlatok is beadhatók.

Árverési feltételek a hivatalos órák alatt bármikor is a jegyzői irodában megtekinthetők.

Ó-Becse, 1892. július hó 27-én.

Fetter János s. k., **Tatits György s. k.,**
jegyző. 2-1 városi bíró.

Pályázati hirdetmény.

Az apatin-szöntai ármentesítő társulat részéről egy mérnöki (egyszersmind igazgatói) és egy pénztárnoki (egyszersmind jegyzői) állásra ezennel pályázat birtettetik.

A mérnöki állás 1200 ft évi fizetés és 200 ft lakbérilletményvel, a pénztárnoki állás pedig 600 ft évi fizetéssel vannak összekötve.

Pályázók tartoznak kérvényeiket **folyó évi augusztus hó 15-ig** alulírt elnökségnél benyújtani.

Apatin, 1892. évi július hó 27-én.

Aman József,
társ. elnök.

2-2

6018. szám.

kig. 1892.

Pályázati hirdetmény.

Lality községben leköszönés folytán üresedésbe jött, évi 360 frttal javadalmazott rendőrvetetői állásra pályázat nyitattik, — felhívtnak az ezen állást elnyerni óhajtozókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket fennevezett község előljárósághoz **folyó évi augusztus hó 15-ig** nyujtsák be.

Pályázók igazolni kötelesek, hogy:

- magyar állampolgárok,
- védköteleességüknek eleget tettek, 24-ik életkorukat betöltötték, de a 60-at még el nem érték,
- feddhetlen előéletűek,
- teljesen egészségesek,
- hogy a magyar nyelvet szó- és írásban bírják, s magyar nyelven fogalmazni képesek. ezenfelül hogy a szerb vagy tót nyelvet is értsék.

A megválasztandó rendőrvetető tartozik az előirt egyenruhát sajátjából beszerezni.

Kiszolgált m. kir. csendőröknek előny adatik. Hódsághon, 1892. évi július hó 25-én.

VISSY JÓZSEF,

főszolgabíró.

3-2

Ház eladás.

A barát utcában lévő 663 ik számú lakház, mely áll 2 utcai és egy udvari szobából, éléskamara és pincéből, a hozzátartozó melléköpülékkel együtt szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést ad

VRANYA ANDOR

fodrász Zomborban.

3-2